

Brug af dyr i undervisning

Udtalelse af Danmarks 3R-Center og Udvalget for Forsøgsdyr og Alternativer

Siden etablering af Danmarks 3R-Center og Udvalget for Forsøgsdyr og Alternativer (det nationale udvalg) har bestyrelsen haft fokus på EU direktivets intention om at erstatte dyr med dyrefri metoder, hvor det er muligt. Et fokusområde har været brug af dyr i undervisningsøjemed.

I Danmark benyttes der dyr i undervisning i forbindelse med visse naturfaglige uddannelser. Det kan være undervisning ved 1) indlæring af basale færdigheder (f.eks. undervisning af dyrlæger) eller 2) ved undervisning i anatomi/fysiologi/farmakologi eller lignende, hvor det ikke er for at lære en teknik, men udelukkende af indlæringsmæssige årsager, at der benyttes forsøgsdyr. Derudover kan der være undervisning i forbindelse med kurser, hvor ovenstående inddeling også er gældende.

Danmarks 3R-Center og det nationale udvalg har i 2020 gennemført en spørgeskemaundersøgelse om brug af forsøgsdyr i undervisning udsendt til alle med tilladelse til at benytte dyr til undervisning. Udgangspunktet har været brug af dyr i forbindelse med uddannelse og efteruddannelse på forskellige universiteter, hospitaler og fagskoler. Man har derfor ikke medtaget dyr anvendt i forsøgsdyrskurser eller dyr anvendt i forbindelse med "sidemandsoplæring" i specifikke metoder på virksomheder og/eller forskningssteder. I perioden 2017-2019 er der i gennemsnit anvendt ca. 4.200 dyr om året til undervisning (pkt. 1 og 2 ovenfor), heraf ca. 775 dyr om året ved undervisning i anatomi/fysiologi/farmakologi eller lignende (pkt. 2 ovenfor).

Danmarks 3R-Center og det nationale udvalg har derudover ønsket at udvide undersøgelsen med oplysninger om dyr anvendt til undervisning *uden* krav om dyreforsøgstilladelse. Det drejer sig i denne sammenhæng om dyr, der aflives uden forudgående tilladelseskævende belastning, og hvor kroppen, organer eller væv efterfølgende anvendes til undervisning. Dertil drejer det sig om dyr, der anvendes levende i undervisning, men som ikke udsættes for en belastning, der overstiger kanylekriteriet.

Alle med tilladelse til at benytte dyr i undervisningen har besvaret spørgeskemaundersøgelsen undersøgelsen inden for den givne tidsramme, men det samme er desværre ikke tilfældet for enkelte brugere på Københavns Universitet, der benytter forsøgsdyr til undervisning, hvor der ikke er krav om forsøgsdyrtilladelse. Danmarks 3R-Center er ikke en egentlig myndighed og kan derfor ikke kræve noget af disse forsøgsdyrbrugere, men alene opfordre til deltagelse i en undersøgelse som denne.

Et eksempel på anvendelse af dyr, hvor en forsøgsdyrstilladelse ikke er påkrævet, er brugen af frøer anvendt til undervisning i fysiologi/farmakologi. Der kan her sættes spørgsmål ved, om den nødvendige læring ikke i lige så høj grad vil kunne opnås uden brug af dyr. Ud over frøerne, der benyttes til selve undervisningen, er der et stort antal frøer, der mister livet – både under transporten til Danmark og i forbindelse med den efterfølgende opstaldning.

På baggrund af undersøgelsen om brug af dyr i undervisning ønsker Danmarks 3R-Center og det nationale udvalg at påpege følgende:

- Hovedparten af de forsøgsdyr, der i Danmark benyttes i forbindelse med undervisning, er til indlæring af basale færdigheder (f.eks. undervisning af læger, dyrlæger eller lignende). Denne anvendelse finder Danmarks 3R-Center som udgangspunkt acceptabel. Det bør imidlertid altid - også ved denne form for undervisning - overvejes, om læringsmål kan opnås uden at benytte forsøgsdyr og om anvendelse af non-animal metoder (attrapper, simulatorer, videooptagelser, mm) kan benyttes som hel eller delvis erstatning af forsøgsdyrene.

- Ved undervisning, hvor formålet ikke er at lære en teknik, og dyrene i undervisningen udelukkende anvendes af indlæringsmæssige årsager, (f.eks. inden for anatomi/fysiologi/farmakologi eller lignende), er Danmarks 3R-Center og det nationale udvalg som udgangspunkt af den holdning, at forsøgsdyr ikke bør anvendes. Dette gælder også for brug af dyr, hvor der ikke er krav om dyreforsøgstilladelse.
- Brug af dyr, hvor der ikke er krav om dyreforsøgstilladelse, udgør et specielt problem i og med, at disse dyr ikke indgår i den danske statistik, idet dyrene netop ikke skal indberettes til Dyreforsøgstilsynet, og det præcise omfang er derfor svært at estimere.